

**ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงาน
เป็นทีมของครู ในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร**
RELATIONSHIP BETWEEN PARTICIPATIVE MANAGEMENT AND
TEACHERS' TEAMWORK PERFORMANCES IN THE EASTERN
BANGKOK GROUP UNDER BANGKOK
METROPOLITAN ADMINISTRATION

อรพรรณ ศรีสัมฤทธิ์

Orawan Srisamrit

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Educational Administration Faculty of Education, Bangkokthonburi University

E-mail: 6533100017@bkkthon.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร (2) ศึกษาการทำงานเป็นทีมของครู ในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร และ (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกับการทำงานเป็นทีมของครู ในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า (1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) การทำงานเป็นทีมของครู ในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมของครู ในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีมของครู โรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก

ABSTRACT

The objectives of this research were: (1) to study the participative management in the Eastern Bangkok Group under Bangkok Metropolitan Administration (2) to study the teachers teamwork performances in the Eastern Bangkok Group under Bangkok Metropolitan Administration; and (3) to study the relationship between participative management and teachers teamwork performances in the Eastern Bangkok Group under Bangkok Metropolitan Administration.

Major findings: (1) learning the participative management in the Eastern Bangkok Group under Bangkok Metropolitan Administration in the overall and all aspects were at high level; (2) learning the teachers teamwork performances in the Eastern Bangkok Group under Bangkok Metropolitan Administration in the overall and all aspects were at high level; and (3) the relationship between participative management and teachers' teamwork performances in the Eastern Bangkok Group under

Bangkok Metropolitan Administration, overall were at high level of positive correlation with statistical significant at .01 level.

Keywords: Relationship, Participative Management, Teachers' Teamwork Performances, The Eastern Bangkok Group

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลง การจัดการศึกษาเป็นกลไกสำคัญ เพื่อขับเคลื่อนภาคส่วนอื่น ๆ ให้มีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงด้วย สถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ทักษะในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเอง คิดหายุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการใหม่ ๆ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรและนอกองค์กร ให้ความสำคัญต่อศาสตร์ทางการสอนที่เหมาะสม และเร่งปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครู ปรับเปลี่ยนเนื้อหาตามหลักสูตรควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ให้กับครูผู้สอน ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น รวมทั้งปรับบทบาทในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะที่ทัดเทียมเป็นที่ยอมรับของชาติอื่น ๆ และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ปัจจุบันประเทศไทยจะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากขึ้น เป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ จึงมีการวางกรอบการพัฒนาแบบบูรณาการที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มีการเชื่อมโยงทุกมิติ ทั้งมิติตัวบุคคล สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้พร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง คน จึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คือ การศึกษา เป็นกระบวนการสร้างความเจริญงอกงามให้แก่บุคคลและสังคม ทำให้เป็นคนรู้จักคิด วิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ขณะเดียวกันต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมในกระบวนการพัฒนาประเทศ (สมหมาย อ้าดอนกลอย, 2561)

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ได้ชื่อว่าเป็นการสั่งสอนไม่ใช่การกำหนดตาม “ความคิดเห็น” ของกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หากเป็นความพร้อมในการที่จะยึดมั่นให้เป็นการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมต่างหาก สังคมโลกยุคใหม่เป็นสังคมที่ไร้ขีดจำกัดของข้อมูลข่าวสารเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกลุ่มคน องค์กรมากขึ้น การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารตลอดจนสารสนเทศมีความสะดวกสบายมากขึ้น และที่สำคัญการไร้ขีดจำกัดของข้อมูลเหล่านี้สามารถนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาประเทศได้เป็นอย่างดีเป็นสังคมฐานการเรียนรู้ อธิปไตยของการสื่อสารที่ก้าวไกลทั้งระบบดาวเทียม ระบบดิจิทัล และระบบอื่น ๆ อีก ทำให้โลกมีสภาพที่แคบลงการไหลบ่าและการผสมรวมของวัฒนธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็วและกลมกลืน นอกจากนี้การไหลบ่าของข้อมูลข่าวสารมีช่องทางหลากหลายยิ่งขึ้น มีลักษณะทั่วถึงกันอย่างไร้ทิศทางส่งผลให้เกิดการเชื่อมโยงของกลุ่มประเทศต่าง ๆ ในโลกให้มีความใกล้ชิดกันมากกว่าสังคมในยุคที่ผ่านมา (ธงชัย สมบูรณ์, 2560)

การจัดการศึกษาที่หลากหลายรูปแบบ การขยายการศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการนำประเทศไปในทิศทางที่พึงประสงค์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และศิลปวัฒนธรรม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดหน้าที่ของรัฐ โดยรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมี

บทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วยว่า การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2560)

การศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่าของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ มนุษย์หรือชนในชาติได้รับการศึกษามากน้อยเพียงใดย่อมหมายถึงการพัฒนาชุมชน สังคม และของแต่ละประเทศมีมากขึ้นเพียงนั้น เมื่อโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตยที่ต่างให้ความสำคัญในสิทธิและหน้าที่ของแต่ละบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน ที่มีกลไกการมีส่วนร่วมเป็นพลังสำคัญ แต่ละประเทศจึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ วิธีการพัฒนาการจัดการศึกษาจึงถูกนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างหลากหลาย ทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยตามแต่บริบทของชุมชน สังคม และประเทศนั้น ๆ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมขององค์กรในชุมชนและสังคม ซึ่งหมายรวมถึงความเป็นท้องถิ่นของแต่ละประเทศนั้น ๆ มีมากขึ้น (พิณสุตา สิริรังศรี, 2557)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ได้รับความสนใจในวงการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมากในปัจจุบัน เพราะมีรูปแบบที่สอดคล้องกับแนวทางในการบริหารตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 เมื่อนำไปใช้ในสถานศึกษาจึงมีประโยชน์และเป็นการระดมผู้เชี่ยวชาญผู้มีประสบการณ์ เพื่อร่วมกันจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้ครูเจ้าหน้าที่และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญของสถานศึกษา เป็นการระดมทรัพยากรด้านการเงินและด้านวิชาการเพื่อพัฒนาจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาสร้างและสนับสนุนให้เกิดผู้นำใหม่ ๆ ในทุกระดับเพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพ และเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในสถานศึกษาได้เสนอแนะความคิดเห็นในการปรับปรุงการศึกษาให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และมีสิทธิ์ในการบริหารจัดการศึกษาการบริหารและการตัดสินใจด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและทำโครงการใหม่ ๆ (อุทัย บุญประเสริฐ, 2545)

ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีการจัดกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนงาน การจัดระเบียบการประสานงานการสื่อความหมาย การมอบหมายงาน การวินิจฉัยสั่งการ การมีมนุษยสัมพันธ์กระบวนการกลุ่ม การประเมินผล เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ทรัพยากรมนุษย์ เงินทุน วัสดุอุปกรณ์ และระยะเวลาในการดำเนินงานในการร่วมมือร่วมใจกันนั้น จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการทำงานเป็นทีมจะมีส่วนทำให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เห็นแบบอย่างในการทำงานของเพื่อนร่วมงาน จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้สถานศึกษามีบุคลากรที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น และช่วยพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของไทยในด้านต่างๆ ที่มีความก้าวหน้าอย่างก้าวกระโดด ทำให้ประเทศถูกผลักดันให้เร่งพัฒนาและสร้างความเจริญเพื่อไปสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 และความเจริญที่มาอย่างรวดเร็วได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ปัญหาของสังคมที่มีความซับซ้อน และปริมาณมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งภาครัฐจำเป็นต้องปรับตัวและเตรียมการรองรับให้ทันต่อสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น โดยเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อส่งมอบบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพให้กับประชาชน และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง (สุเมธ งามกนก, 2560)

การทำงานเป็นทีม เป็นพื้นฐานที่สำคัญของความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรเป็นอย่างมาก ปัจจุบันองค์กรต่าง ๆ จำเป็นต้องปรับตัวให้เอื้อต่อการส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกันเป็นทีม เพราะการทำงานเป็นทีมนี้ถือเป็นพื้นฐานสำคัญของความสำเร็จในการบริหารจัดการของผู้บริหาร ซึ่งการที่จะบรรลุเป้าหมายได้นั้น ไม่อาจพึ่งพิงการทำงานของคนใดคนหนึ่งโดยลำพัง ไม่ใช่การทำงานแบบต่างคนต่างทำเพื่อผลประโยชน์ของตนเท่านั้น ซึ่งการทำงานเป็นทีมนี้ไม่อาจประสบความสำเร็จลงได้ ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือของทุกคนในหน่วยงาน แต่ต้องอาศัยความรู้

ความสามารถ ประสบการณ์ การร่วมมือร่วมใจของทีมงานทุกคน โดยมีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันและกันของสมาชิกในทีม จึงจะทำให้การทำงานเป็นไปอย่างคุณภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายสูงสุด ร่วมกันประสบความสำเร็จ สามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มโรงเรียนกรุงเทพตะวันออก เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร โดยทำหน้าที่จัดการศึกษา และการดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประเภทสามัญศึกษาของกรุงเทพมหานคร ให้กับผู้ต้องการโอกาสทางการศึกษาและผู้ที่ต้องการโอกาสทางการศึกษา ให้มีโอกาสดำเนินการศึกษาตามสภาพและความต้องการของรายบุคคล เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดในการศึกษาต่อในหลากหลายสาขาอาชีพ หรือศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่สูงขึ้น ในการนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปประกอบอาชีพ เพื่อให้สามารถสร้างรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง พัฒนาครอบครัว พัฒนาชุมชน สังคมส่วนร่วม เป็นผู้ที่มีจริยธรรมและคุณธรรมประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

จากการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูของกลุ่มโรงเรียนกรุงเทพตะวันออก ในการทำหน้าที่ด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประเภทสามัญศึกษาของกรุงเทพมหานคร ให้กับผู้ต้องการโอกาสทางการศึกษา และผู้ที่ต้องการโอกาสทางการศึกษา ให้มีโอกาสดำเนินการศึกษาอย่างเท่าเทียม ด้านการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอน ยังพบว่าขาดส่วนสนับสนุนที่เป็นอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย บางอย่างที่มีอยู่ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสม เนื่องจากแหล่งงบประมาณที่มีอย่างจำกัดเมื่อเทียบกับจำนวนผู้เรียนที่ย้ายมาพำนักในตัวเมืองกรุงและย้ายมาเรียนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมากขึ้น รวมถึงภาระงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากภาระงานสอนที่ต้องทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายทำให้เหลื่อมล้ำเวลาสอนของครูในการดำเนินกิจกรรมในห้องเรียน ทำให้ไม่สามารถใช้เวลาดำเนินการกิจกรรมการสอนได้อย่างเต็มที่ และปัญหาของข้าราชการครูบางส่วนมีการย้ายกลับภูมิลำเนา การขอลาออกจากราชการเนื่องจากสอบบรรจุได้ในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้ข้าราชการครูเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนแล้วไม่เพียงพอต่อการดูแลนักเรียน อีกทั้งยังเกี่ยวกับการประเมินผลงานการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ในแต่ละรอบ การดำเนินการประเมินวิทยฐานะ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ที่ต่างมุ่งหวังความก้าวหน้าในสายวิชาชีพ ไม่ได้ได้รับการพิจารณาที่เหมาะสม ด้วยสาเหตุเหล่านี้ส่วนหนึ่งผู้บริหารในส่วนที่เกี่ยวข้องก็อาจจะเลยไม่ให้ความสำคัญหรือมองข้ามในตัวผู้ปฏิบัติงาน ทำให้ข้าราชการครูเกิดความท้อแท้ในการปฏิบัติงานราชการ จึงเกิดการ ขอย้ายกลับภูมิลำเนาและการขอลาออกจากราชการเพื่อไปบรรจุที่อื่น

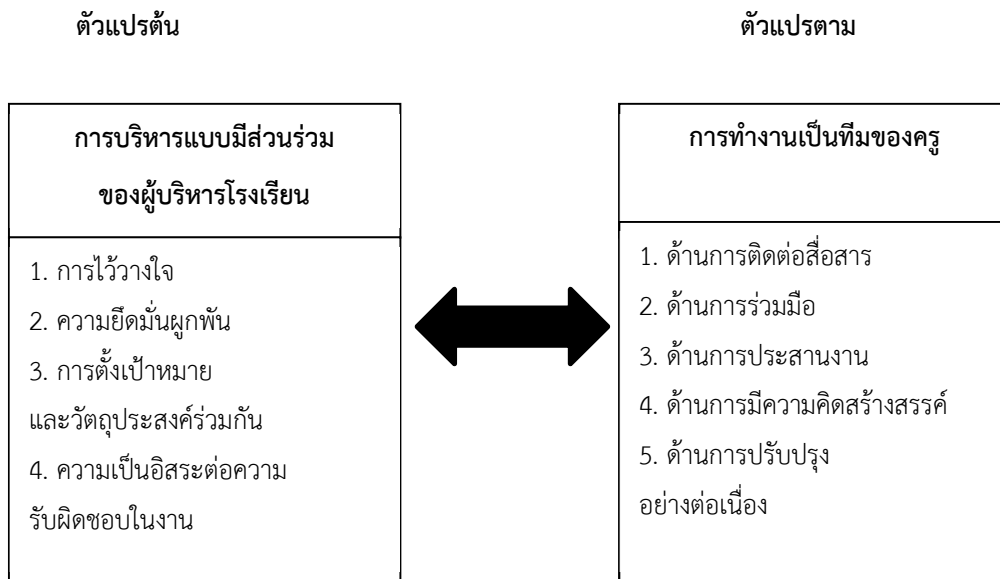
การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก ที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประเภทสามัญศึกษาของกรุงเทพมหานคร ต้องมีรูปแบบหรือจุดสำคัญที่ควรเร่งพัฒนา ด้านการประสานงานภาคีเครือข่ายในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาข้าราชการครูในฐานะบุคลากรสำคัญของระบบการศึกษา สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ต้องอาศัยทีมงานที่มีประสิทธิภาพ กระบวนการทำงานเป็นทีม การสร้างเครือข่าย และการมีส่วนร่วมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นกลยุทธ์สำคัญที่สนับสนุนและส่งเสริมให้การพัฒนาครู มีพลังในการพัฒนา ผู้ครุมีอาชีพอันเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาการศึกษายุคใหม่ ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญ เร่งด่วนที่สำคัญการศึกษา กรุงเทพมหานคร จะดำเนินการให้เกิดขึ้นโดยเร็ว เพราะจากการบริหารงานที่ผ่านมาพบว่าผู้บริหารสถานศึกษายังขาดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในเชิงประจักษ์และการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษายังขาดประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมของครูเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จนั้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาการทำงานเป็นทีมของครู ในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกับการทำงานเป็นทีมของครู ในโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

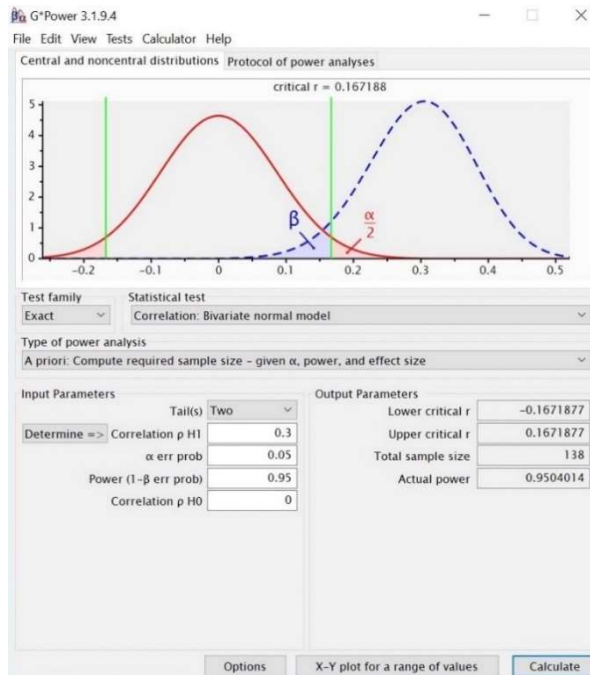
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ครูกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 4,442 คน จากจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 131 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G*Power 3.1 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 138 คน และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยใช้สำนักงานเขตเป็นชั้นในการแบ่งตามสัดส่วน จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป G*Power 3.1

โดยกำหนดให้ ค่าขนาดอิทธิพล (Correlation ρ H1) ระดับปานกลางเท่ากับ 0.3 ตามการประมาณค่าขนาดอิทธิพลที่ Cohen (1977) ได้กำหนดไว้เป็น 3 ระดับ คือ ขนาดเล็ก 0.10 ปานกลาง 0.3 และใหญ่ 0.50 ค่าความน่าจะเป็นของความคาดเคลื่อนในการทดสอบ (α) 0.05 ค่าอำนาจการทดสอบ ($1-\beta$) เท่ากับ 0.95 และจำนวนกลุ่มตัวแปรที่ใช้ในการเปรียบเทียบ เท่ากับ 0 ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโปรแกรมคอมพิวเตอร์ G*Power 3.1

ขั้นที่ 2 ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยใช้สำนักงานเขตเป็นชั้นในการแบ่งตามสัดส่วน

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มครูจากแต่ละสำนักงานเขตโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น จากนิยามศัพท์ ซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพฯ ตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 26 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวทางของลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครู ในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพฯ ตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 43 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามแนวทางของลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เสนอไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพฯ ตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ ผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพฯ ตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพฯ ตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ส่งแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างทางออนไลน์ 138 ชุด และติดตามขอรับแบบสอบถามกลับคืนมาด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจความสมบูรณ์ และดำเนินการลงรหัสเพื่อเตรียมสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยระดับอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย (Descriptive statistic) ได้แก่ การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกณฑ์ของการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร(ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2550)

ตอนที่ 3 การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกณฑ์ของการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2550)

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมครูในโรงเรียน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson' s product moment correlation coefficient) เกณฑ์การแปลผลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson' s product moment correlation coefficient) และกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. อายุ		
อายุ 20 - 30 ปี	66	47.82
อายุ 31 - 40 ปี	21	15.22
อายุ 41 - 50 ปี	38	27.54
อายุ 51 ปีขึ้นไป	13	9.42
รวม	138	100.00
2. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	98	71.01
สูงกว่าปริญญาตรี	40	28.99
รวม	138	100.00
3. ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	34	24.63
5 - 10 ปี	27	19.57
11 - 15 ปี	36	26.09
16 - 20 ปี	24	17.39
21 ปีขึ้นไป	17	12.32
รวม	138	100.00

จากตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุ 20 - 30 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็น ร้อยละ 47.82 รองลงมา อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 27.54 อายุ 31 - 40 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 15.22 อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 9.42 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 71.01 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 28.99 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 11 - 15 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 26.09 รองลงมาน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 24.63, 5 - 10 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 19.57, 16 - 20 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 17.39 และ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 12.32

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ในโรงเรียนกลุ่ม
กรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การไว้วางใจ	3.79	.77	มาก
2. ความยึดมั่นผูกพัน	3.73	.73	มาก
3. การตั้งเป้าหมายและมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน	3.99	.73	มาก
4. การเป็นอิสระและความรับผิดชอบในงาน	4.11	.77	มาก
รวม	3.90	.71	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$ S.D. = .71) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การเป็นอิสระและความรับผิดชอบในงาน ($\bar{x} = 4.11$ S.D. = .77) รองลงมาการตั้งเป้าหมายและมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ($\bar{x} = 3.99$ S.D. = .73) การไว้วางใจ ($\bar{x} = 3.79$ S.D. = .77) และความยึดมั่นผูกพัน ($\bar{x} = 3.73$ S.D. = .73) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการทำงานเป็นทีมของครู ในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพ
ตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร

การทำงานเป็นทีมของครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการติดต่อสื่อสาร	4.07	.80	มาก
ด้านการร่วมมือ	4.10	.79	มาก
ด้านการประสานงาน	4.02	.82	มาก
ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	4.00	.74	มาก
ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	4.09	.81	มาก
รวม	4.06	.75	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า การทำงานเป็นทีมของครู ในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$ S.D. = .75) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจาก

มากไปน้อย ดังนี้ ด้านการร่วมมือ ($\bar{x} = 4.10$ S.D. = .79) รองลงมาด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.09$ S.D. = .81) ด้านการติดต่อสื่อสาร ($\bar{x} = 4.07$ S.D. = .80) ด้านการประสานงาน ($\bar{x} = 4.02$ S.D. = .82) และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.00$ S.D. = .74) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมของครู ในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร (X)	การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน (Y)					
	Y ₁ ด้านการติดต่อสื่อสาร	Y ₂ ด้านการร่วมมือ	Y ₃ ด้านการประสานงาน	Y ₄ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	Y ₅ ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	Y _{tot} การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนโดยรวม
X ₁ ด้านการไว้วางใจ	.805**	.816**	.818**	.820**	.797**	.854**
X ₂ ด้านความยืดหยุ่นผูกพัน	.848**	.829**	.827**	.864**	.805**	.878**
X ₃ ด้านการตั้งเป้าหมายและมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน	.867**	.884**	.891**	.893**	.866**	.926**
X ₄ ด้านการเป็นอิสระและความรับผิดชอบในงาน	.849**	.845**	.826**	.802**	.828**	.874**
X _{tot} การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในภาพรวม	.896**	.897**	.894**	.898**	.877**	.939**

**มีนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากตารางที่ 4 พบว่าการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร (X_{tot}) กับการทำงานเป็นทีมของครู (Y_{tot}) ในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r_{xy} = .939^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูในโรงเรียน เมื่อมีโครงการหรือกิจกรรมใด ๆ ในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะให้ครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุก ๆ คนในโรงเรียนร่วมกันทำงาน ยกย่องเคารพนับถือ และทำให้ผู้

ปฏิบัติตามเกิดการยอมรับ เชื่อมั่น ภาคภูมิใจและไว้วางใจในความสามารถ มีการกระตุ้นให้มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์ เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเน้นความสำคัญในเรื่องอุดมการณ์

2. การทำงานเป็นทีมของครู ในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูในโรงเรียน มีการพูดคุยและชี้แจงวิธีการทำงานอย่างชัดเจนรับฟังปัญหาในการทำงาน มีความไว้วางใจซึ่งกันและกันไปในทางสร้างสรรค์ทำให้เกิดผลทำงานร่วมกันได้สำเร็จตามเป้าหมายรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันอย่างชัดเจน ทำงานอย่างเปิดเผย ชัดเจน ตรงตามความเป็นจริงมีการให้ความร่วมมือระหว่างกันและเป็นที่ยอมรับกันได้ภายในองค์กรของตนเอง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมของครู ในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร ยังพบว่าในภาพรวม มีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางบวกกันสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้อันเนื่องมาจากผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงตามกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาร่วมกัน การทำงานร่วมกัน การสร้างเป้าหมายอย่างมีอุดมการณ์ร่วมกัน การสร้างแรงบันดาลใจ การไว้วางใจ ส่งเสริมการพูดคุย ติดต่อสื่อสาร การให้ความร่วมมือในการทำงานและพัฒนางานศักยภาพการทำงานที่สร้างสรรค์และเกิดประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

- ธงชัย สมบูรณ์. (2560). **การทำงานเป็นทีมที่ดี**. กรุงเทพฯ : ฐานบุ๊คส์.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยSPSS**. กรุงเทพฯ: บริษัท วี อินเตอร์ พรีนซ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: เจริญผล
- พิณสุดา สิริธรงค์ศรี. (2557). **การบริหารแบบร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ: ฐานบุ๊คส์.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560**.
- สมหมาย อ้าดอนกลอย. (2561). **บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารบัณฑิตสถานศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 7(1), 1-8.**
- สุเมธ งามนก. (2560). **การสร้างทีมงาน. วารสารศึกษาศาสตร์, 19(1), 32.**
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2545). **หลักและแนวทางการในการจัดการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์น.